

Canvis en els comportaments de salut dels i les adolescents

Resultats de l'enquesta de 4t d'ESO (2015-2022)

Dijous, 23 de febrer de 2023

**Diputació
Barcelona**

Àrea d'Igualtat
i Sostenibilitat Social

Enquesta d'hàbits de salut a alumnes de quart de l'ESO de la província de Barcelona

Informe de resultats 2022

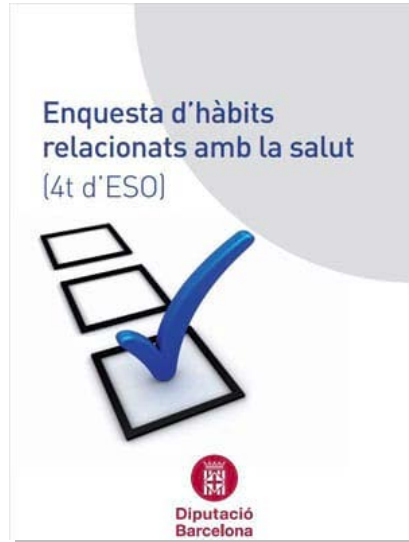
Col·lecció Eines
Sèrie Salut Pública 14

Antecedents

Diputació
Barcelona

Àrea d'Igualtat
i Sostenibilitat Social

2015

2019

2023

L'**adolescència**: etapa clau d'experimentació i consolidació d'actituds

Les **escoles**: paper clau en la promoció i educació per a la salut

Les **enquestes periòdiques**: instruments fiables per monitoritzar conductes

El **grup d'adolescents de 4t d'ESO** (14 a 17 anys): poden ser considerats "agents sentinella" per estudiar les conductes. Algunes poden mantenir-se fins a l'edat adulta o durant tota la vida

Enquesta de 4t d'ESO: facilita informació qualitativa sobre els estils de vida. Pot ajudar a orientar, dissenyar i avaluar les polítiques locals de salut.

Què permet conèixer?

Percepció de l'estat
de salut

Estat d'ànim

Lleure

Relacions
interpersonals

Accidents i mobilitat

Consum d'alcohol

Percepció de l'entorn

Sexualitat

Hàbits d'alimentació

Consum de tabac

Consum d'altres
substàncies

Dades
sociodemogràfiques

Relacions amb
companys i
companyes

Temes emergents

COVID-19

Ús patinet elèctric

Consum de
pornografia

Apostes i jocs en línia
monetitzats

Hores de son

Idees suïcides

Quina utilitat té?

Conèixer l'estat de salut de la població adolescent

- Conèixer hàbits i conductes
- Identificar factors de risc
- Segmentar segons sexe, titularitat del centre, origen, nivell socioeconòmic.

Contribuir al diagnòstic per a plans

- Plans de salut
- Plans d'addiccions
- Plans d'infància i adolescència
- Plans de joventut
- Plans d'educació...

Veure l'evolució temporal i el possible impacte de les intervencions

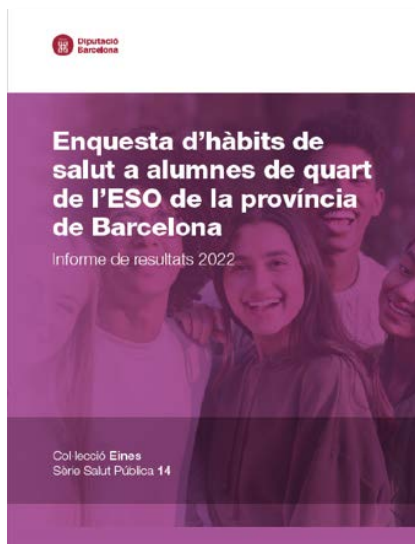
- Monitoritzar les conductes al llarg del temps
- Avaluar l'impacte de possibles intervencions

Establir els punts forts i febles del municipi respecte a altres àrees geogràfiques

- Comparar valors locals amb el conjunt de la província per conèixer elements salutogènics i situacions de més risc
- Fomentar el treball intersectorial i comunitari

Visió
agregada
provincial

✓ Anàlisi agregat provincial:

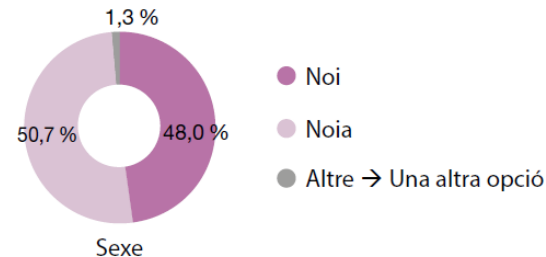
- Segmentat per sexe
- Segons nivell socioeconòmic (NSE)
- Segons origen
- Segons perfil municipal (mida i regió)

- ✓ Evolució temporal (significació estadística ($p < 0,01$))

Taula 1. Mostra d'enquestes vàlides segons el període i el percentatge relatiu

Període	N	%
15-17	8.769	36,86
18-19	6.868	28,87
20-22	8.154	34,27

Gràfic 1. Percentatges de la mostra per al període 2020-2022 corresponents al sexe / identitat de gènere

2015 → 2022

80 municipis

> 22.000 alumnes

Salut autopercebuda

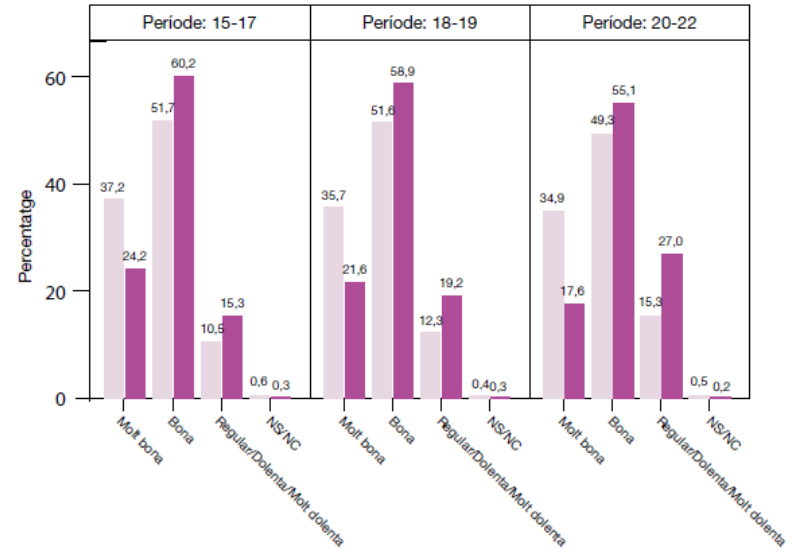

↑ Salut
autopercebuda

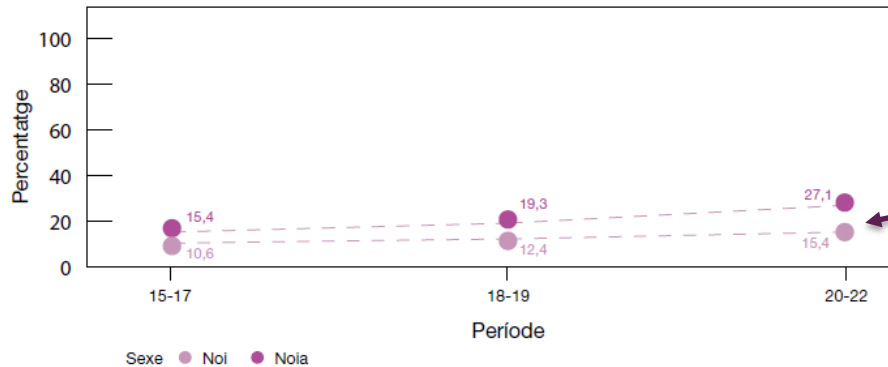
↑ NSE i autòctons

El 21,3% la
percep com a
regular, dolenta
o molt dolenta

Empitjorament
al llarg del
temps

Estat de salut regular/dolent

Estat de salut en general

● Noi ● Noia

Les noies presenten
11,7 punts percentuals
més que els nois en
salut regular, dolenta o
molt dolenta

Estat anímic

Diputació
Barcelona

Àrea d'Igualtat
i Sostenibilitat Social

↑ Estat anímic

↑ NSE i autòctons

Empitjorament al llarg del temps, especialment en les noies

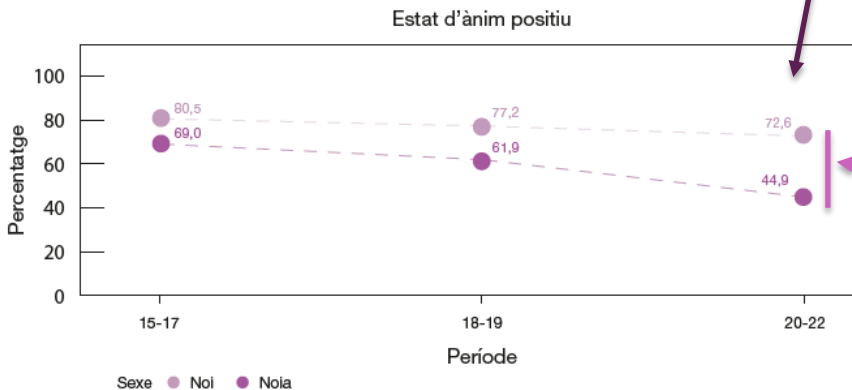
Només el 45% de les noies presenta un estat anímic positiu (vs. el 72% dels nois)

Durant el **període pandèmic** respecte als anteriors, el doble d'adolescents manifesten que se senten **sempre o sovint tristos, cansats, desesperançats, nerviosos...**

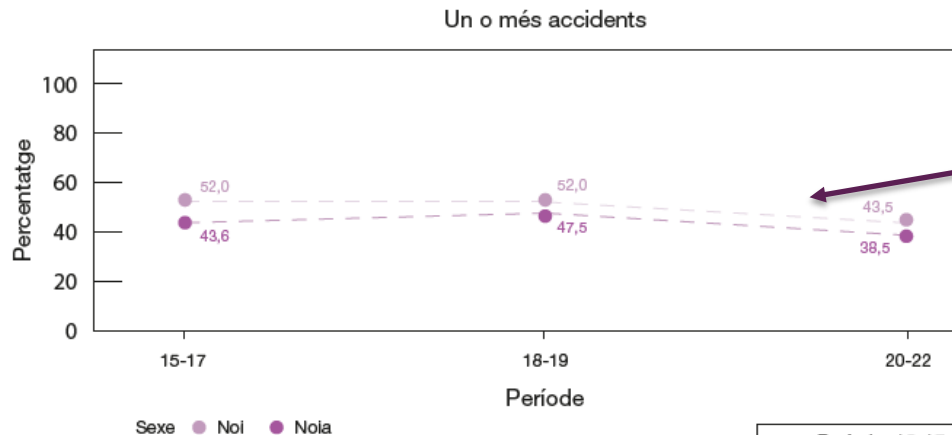
x 2

A més, s'incrementa la diferència entre nois i noies.

Estado anímico en jóvenes de Barcelona provincia: evolución, factores asociados e impacto de la pandemia

Accidents i mobilitat

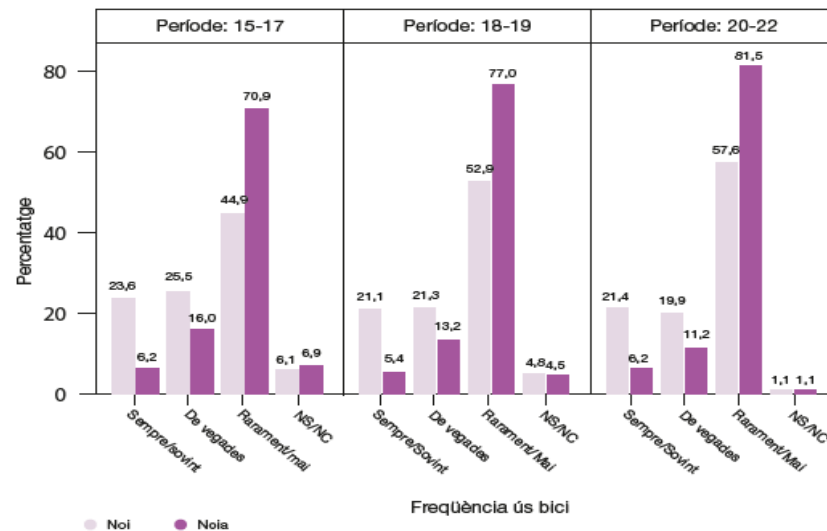
Tendència
decreixent

L'ús de la bicicleta ha disminuït al llarg dels períodes

El 81,5% de les noies i el 57,6% dels nois rarament o mai fan servir la bicicleta

L'11% de les noies i el 20% dels nois declara fer servir sempre o sovint el patinet

Pes i percepció del pes

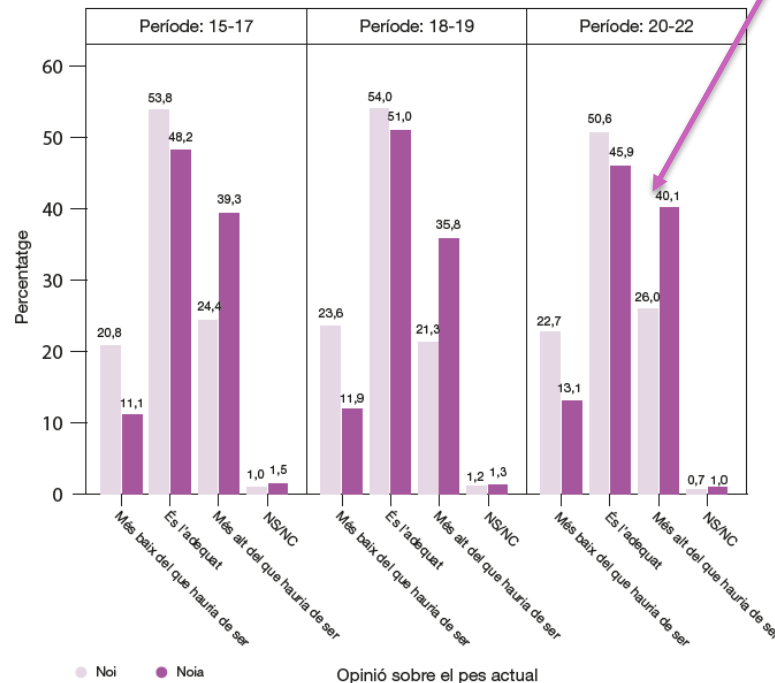
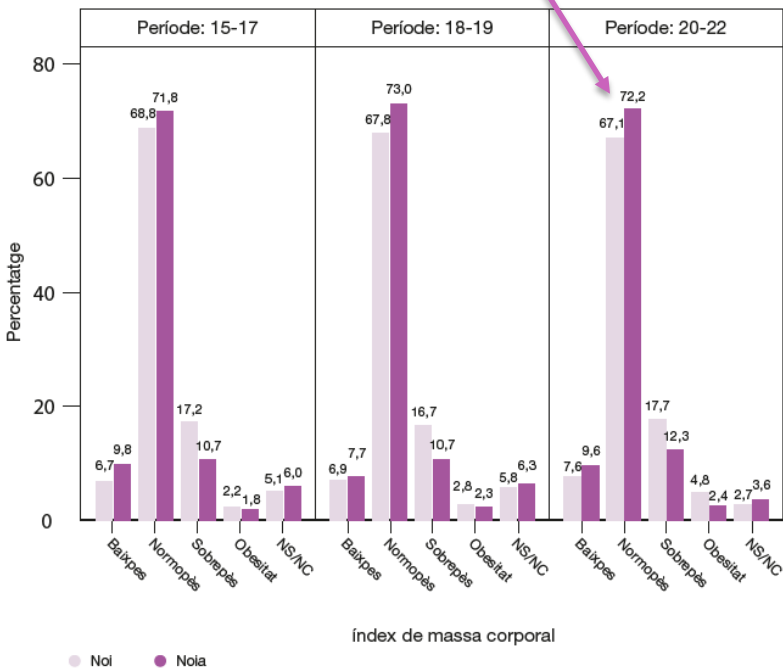

Les noies presenten més normopès que els nois

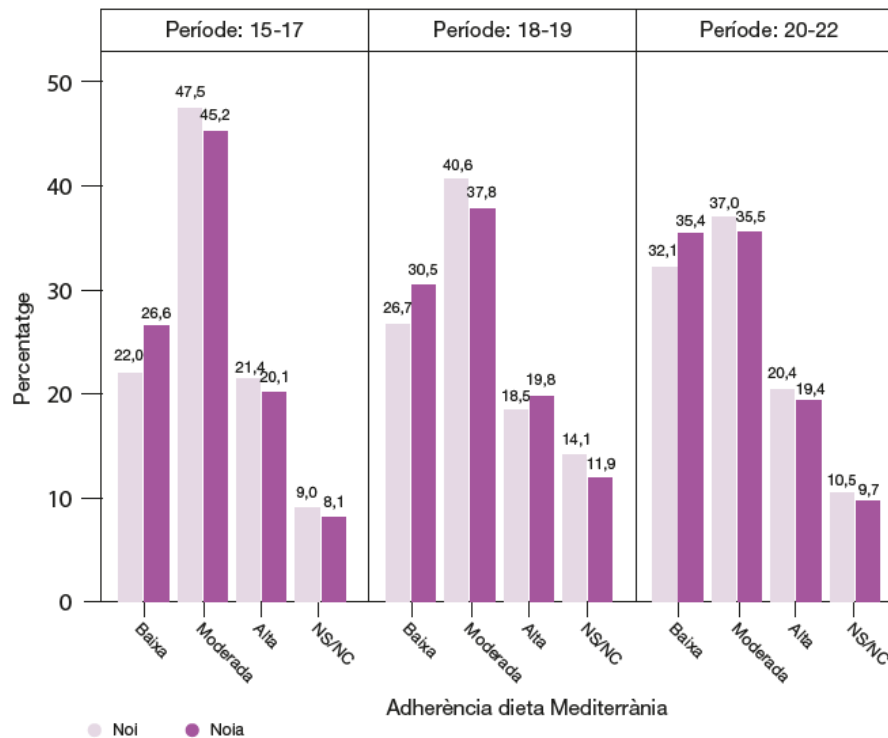
↑ Normopès i percepció de pes correcte

↑ NSE i autòctons

Però més noies que nois perceben els seu pes com a superior al què hauria de ser

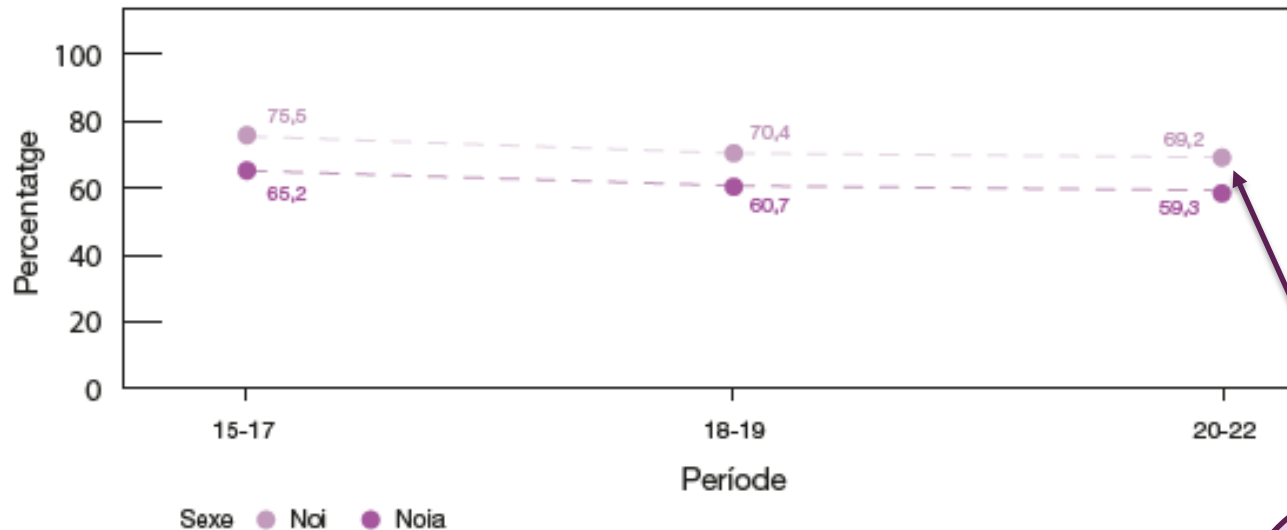
L'adherència a la dieta mediterrània (indicador sintètic del conjunt d'aliments consumits per valorar l'alimentació saludable) ha disminuït amb el temps

↑ Adherència

↑ NSE i
↓ autòctons

Esmorza abans de sortir de casa

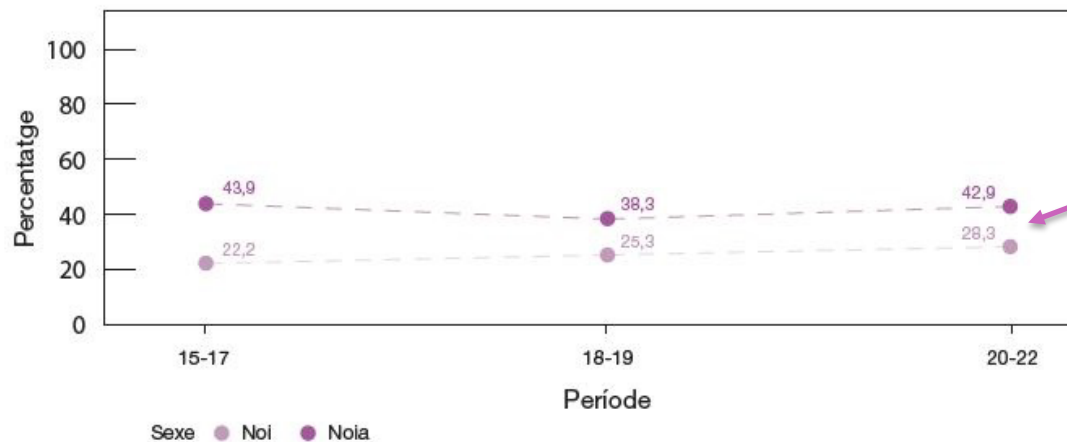
L'hàbit d'esmorzar abans de sortir de casa ha disminuït amb el temps

El 69,2% dels nois i el 59,3% de les noies esmorza a diari

↑ Esmorzar a casa

↑ NSE i autòctons

Percentatges de si fan o han fet dieta per aprimar-se, segons el període i el sexe

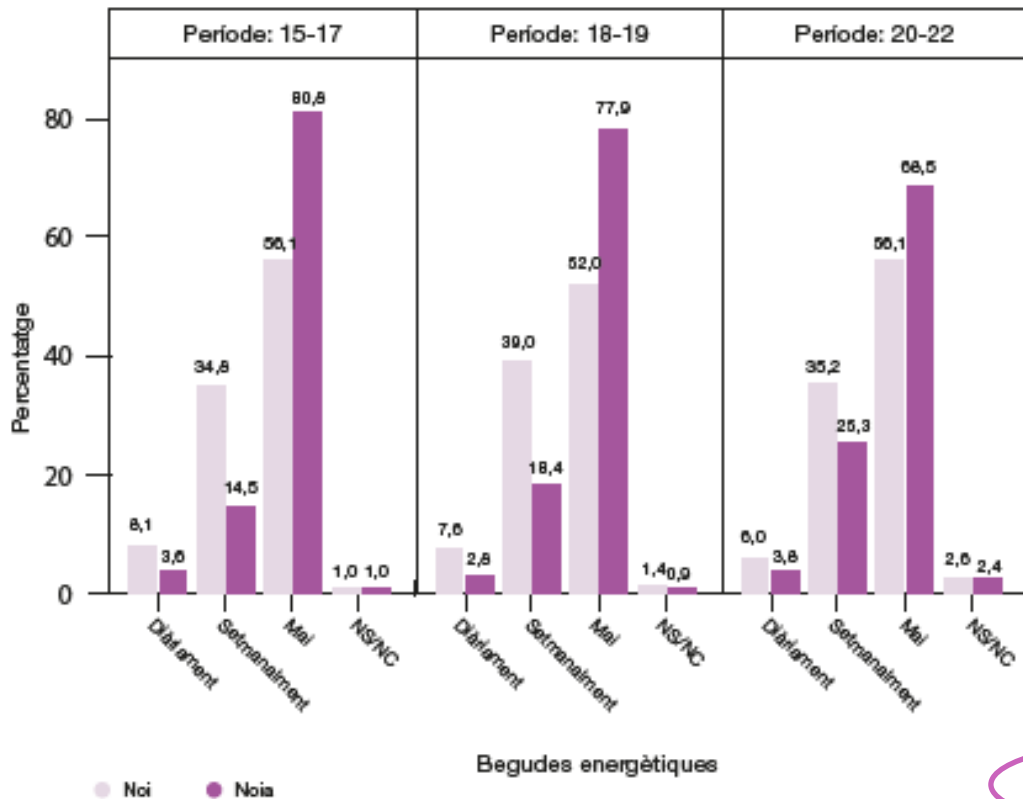

El 28,3% dels nois ha fet o està fent dieta, comportament que ha augmentat amb el temps, en canvi en les noies està estabilitzat (42,9%)

↑ Dieta

↓ NSE i immigrants

Hàbits d'alimentació

El consum de begudes energètiques ha augmentat en noies. Tot i que els nois en consumeixen més

El 5% dels adolescents fa un consum diari i el 30,2% setmanal

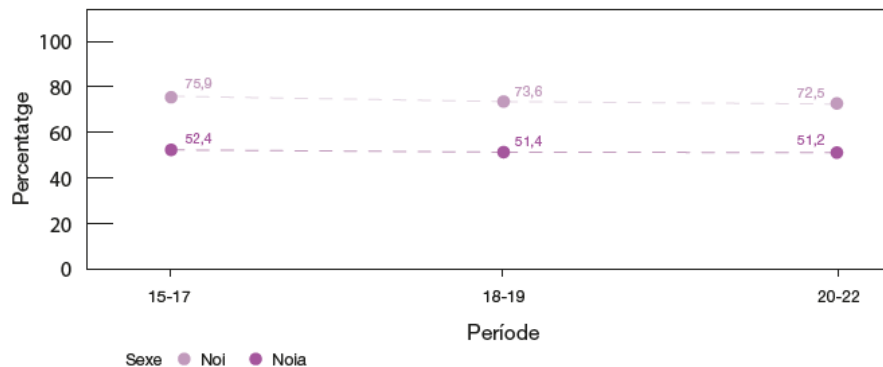
↑ Consum

↓ NSE i autòctons
↑

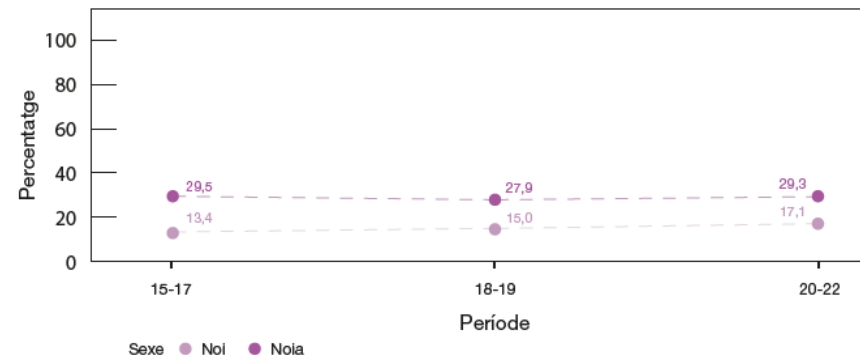
Exercici

Practica esport

Practica activitat física

En la pràctica d'esports i activitat física es manté en el temps la diferència entre nois i noies

↑ Esport

↑ NSE i autòctons

Oci nocturn

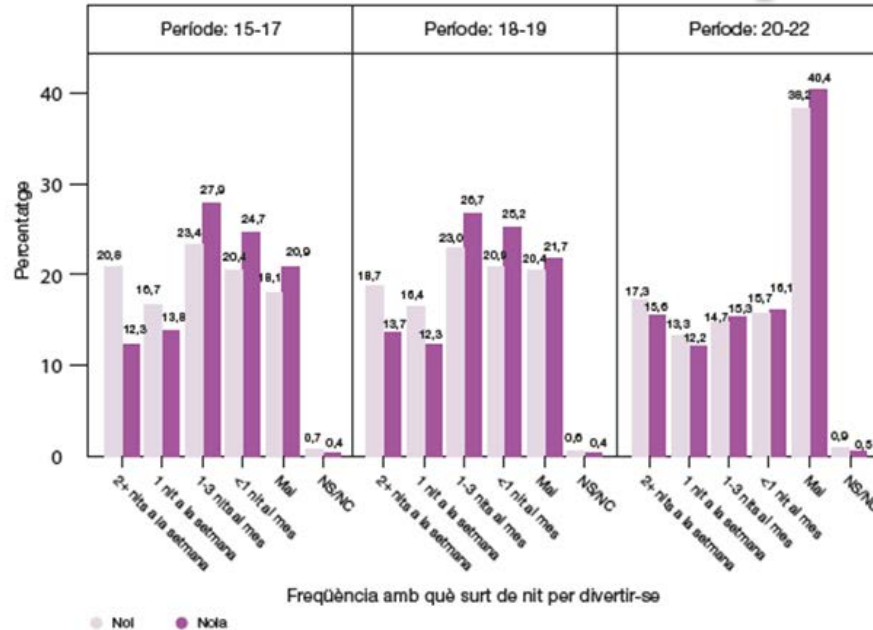

L'oci nocturn ha disminuït

El 39,2% dels adolescents no han sortit mai de nit

x 2

↑ Oci nocturn

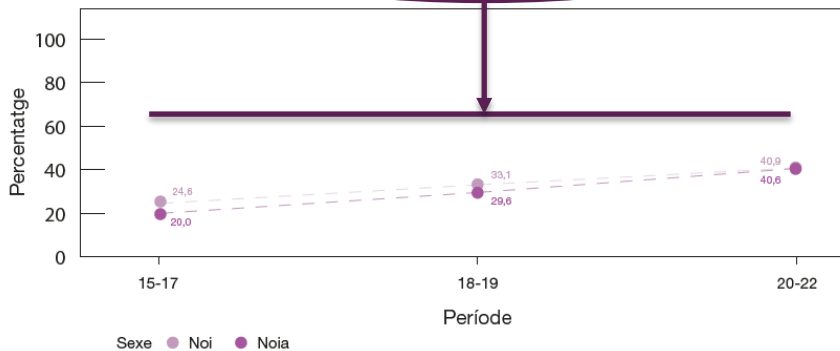
↑ NSE i autòctons

Ús excessiu d'internet

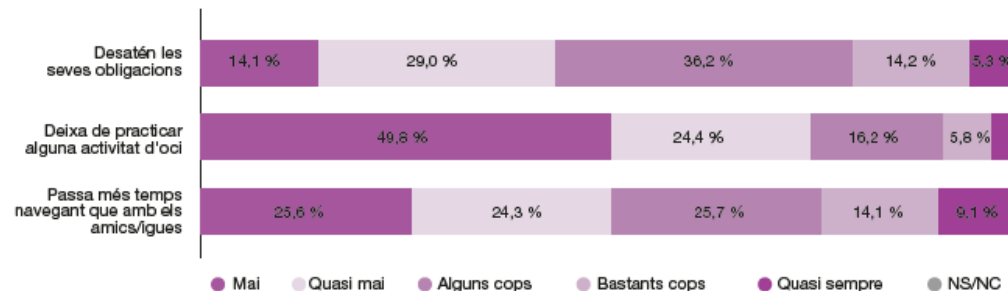

L'ús excessiu d'internet
pràcticament s'ha doblat

x 2

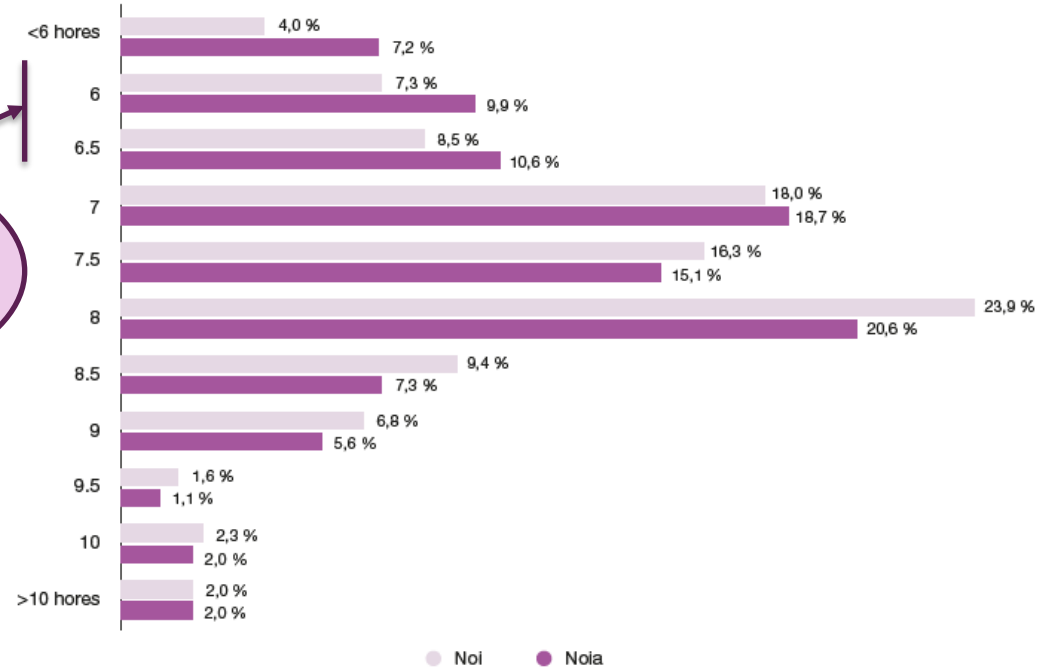

Per connectar-se a Internet...

En els nois, el 15% diu haver jugat alguna vegada a jocs d'atzar en línia i haver fet apostes esportives en línia (al voltant d'un 2% responen haver-ho fet "ahir"). Al voltant del 10% ha anat alguna vegada a una casa d'apostes presencial

Hores que dorm

Les noies
descansen menys
hores que els
nois

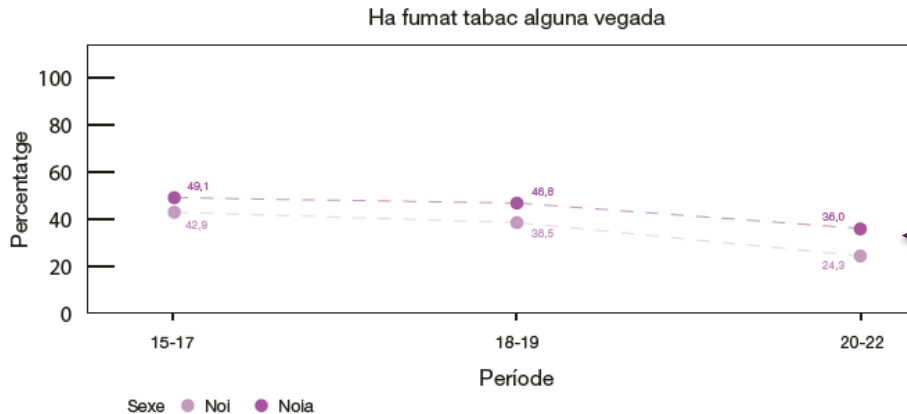
El 27,7% de noies
dormen 6,5 hores
o menys

↑ Hores de son

↑ NSE i autòctons

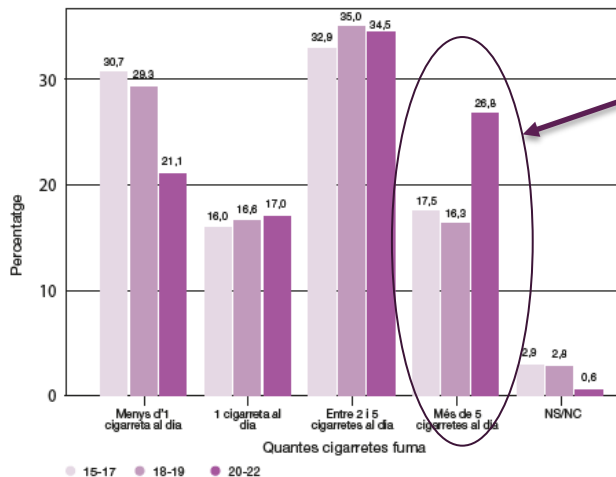
Tabac

El consum de tabac ha disminuït amb el temps

El 36% de les noies i el 24,3% dels nois l'ha provat alguna vegada

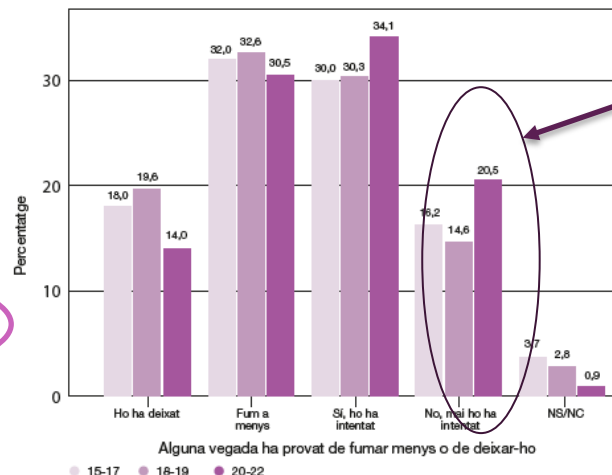
D'aquests, el 45% segueixen fumant

Augmenta el percentatge de regularitat (fuma a diari) i intensitat (nombre de cigarretes diàries)

↑ Consum tabac

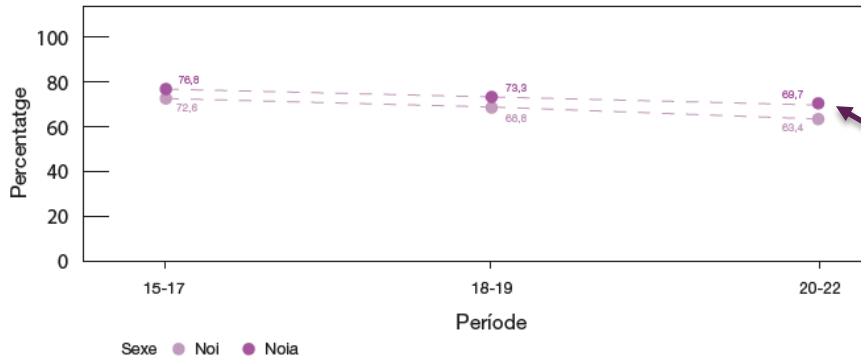
↑ NSE i autòctons

Augmenta el percentatge que mai ha intentat deixar o reduir-ne el consum

Alcohol

Consum d'alcohol

El consum d'alcohol ha disminuït amb el temps

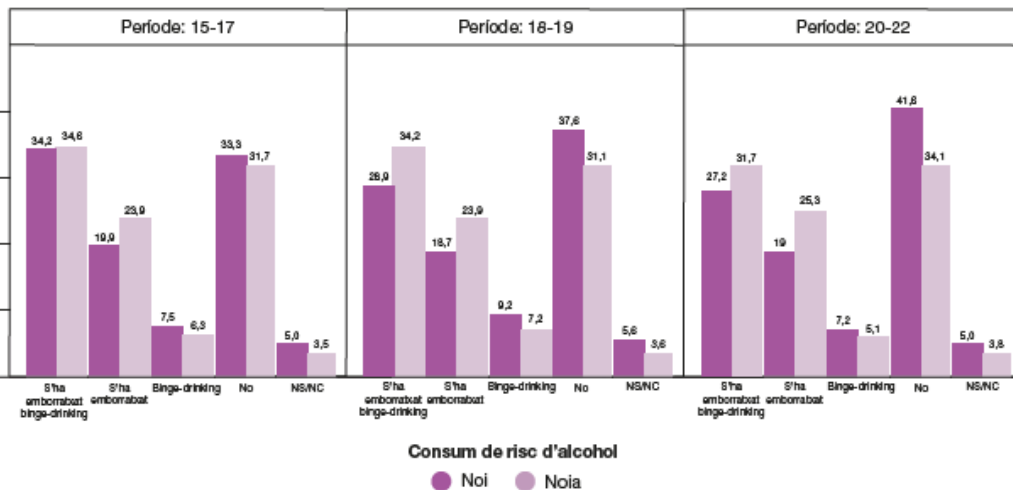
El 69,7% de les noies i el 63,4% dels nois l'ha provat alguna vegada

↑ Consum alcohol

↑ NSE i autòctons

Les noies fan més consum de risc que els nois

Augmenten les opinions positives (26,7%), per tant, relativitzadores del risc

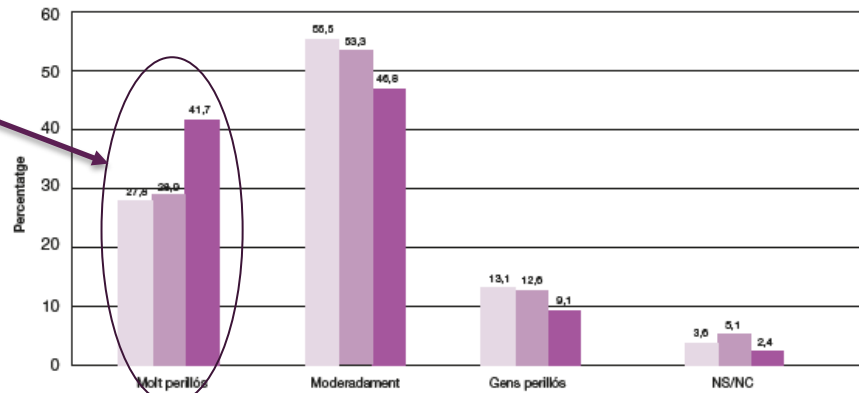
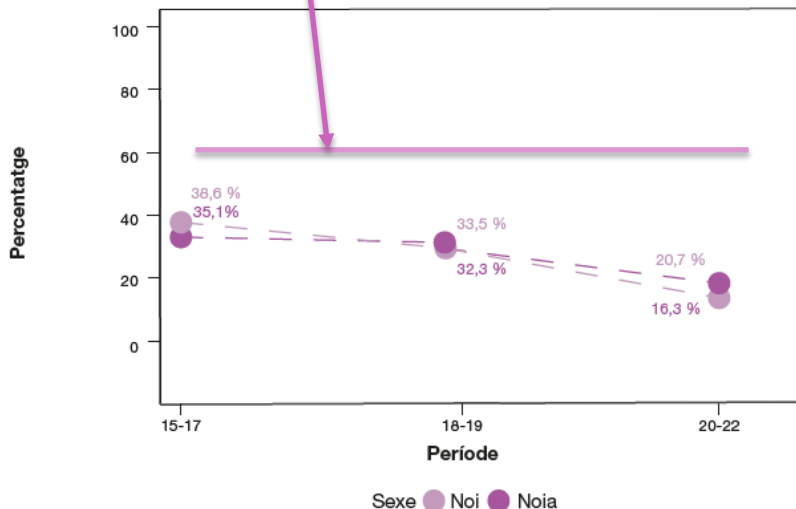
Cànnabis

Baixa el nombre d'adolescents que han consumit cànnabis alguna vegada (del 36% al 18%)

Augmenta el percentatge que el considera molt perillós

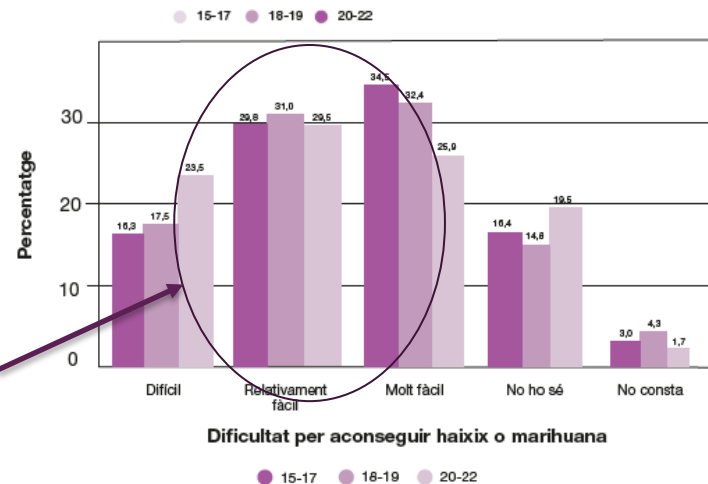
Consum de haxix o marihuana

↑ Consum cànnabis
↑ autòctons

El 55,4% manifesta que és fàcil aconseguir-lo

Perillositat del haxix o la marihuana

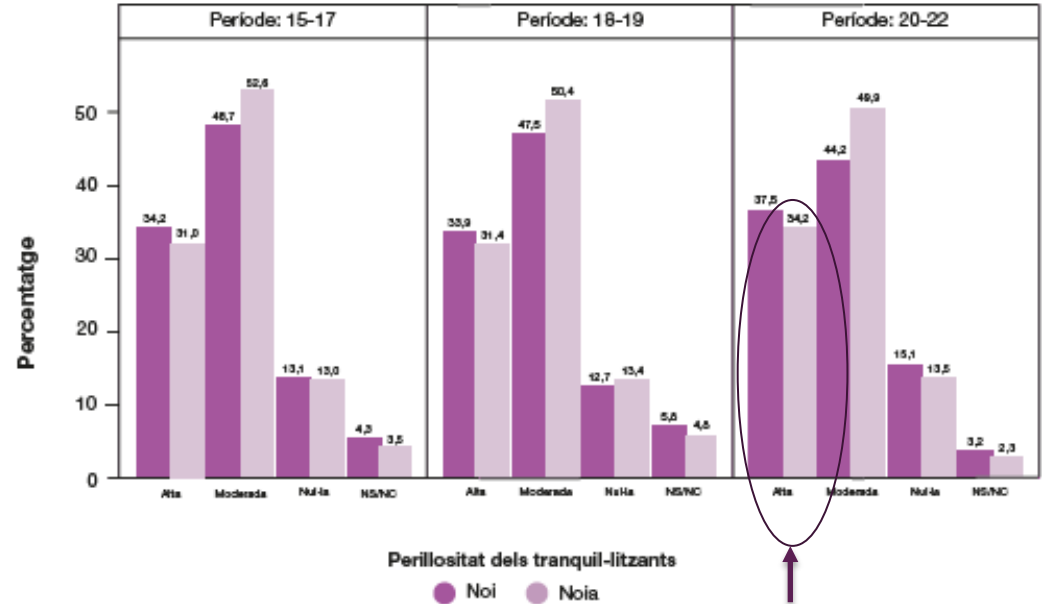
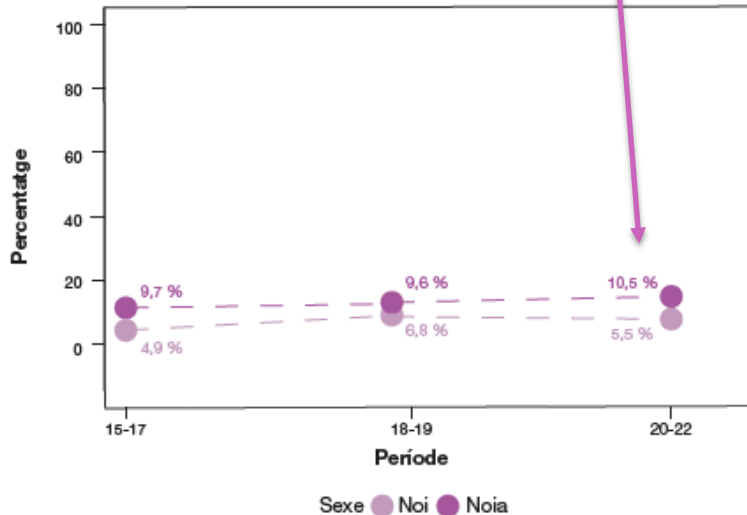

Tranquil·litzants

Les noies consumeixen més tranquil·litzants sense recepta (10,5%) que els nois (5,5%)

Consum de tranquil·litzants

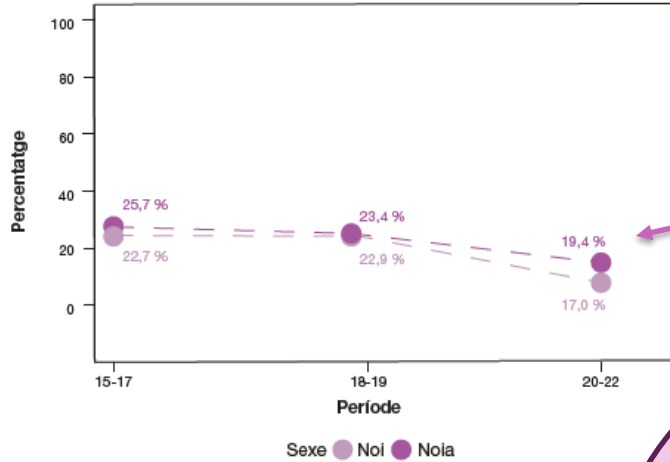

Augmenta la percepció del risc. El 35,8% els considera molt perillosos

Salut sexual

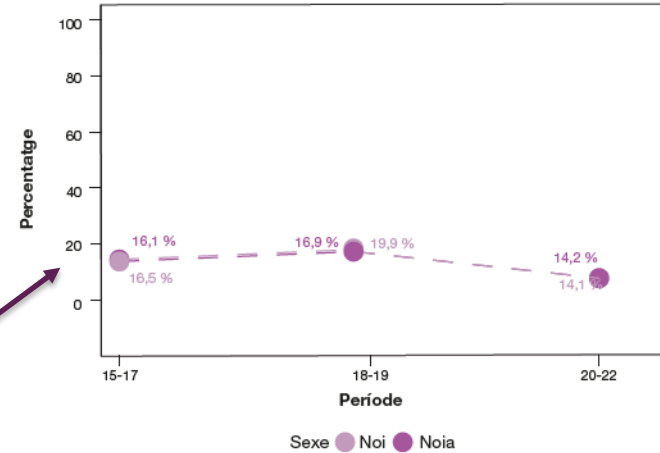
Relacions sexuals amb penetració

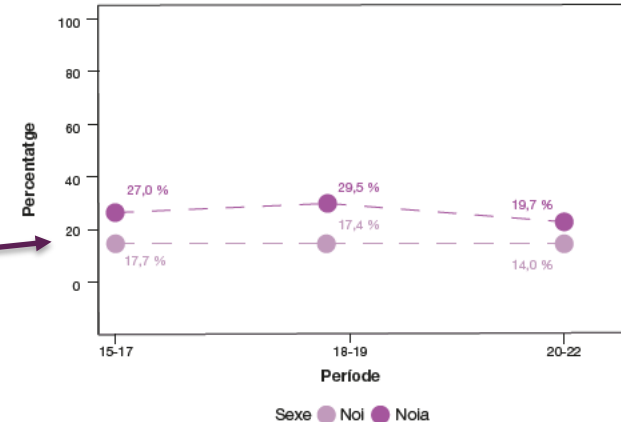
El 18,2% ha mantingut alguna vegada una relació sexual amb penetració

D'aquests, el 14,1% en alguna de les seves relacions no ha usat cap mètode de protecció i el 17,1% ha tingut pràctiques insegures (marxa enrere o càlcul de la data)

No utilitza cap mètode

Utilitza mètodes insegurs

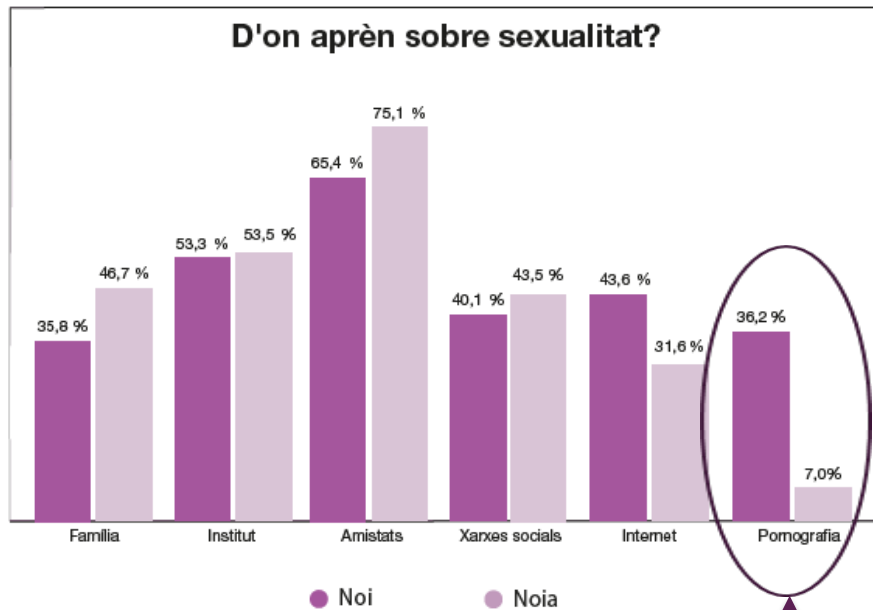

↑ Coneixement de mètodes de protecció

↑ NSE i autòctons

↑ Embarassos

Immigració 1a generació

El 36,2% dels nois considera la pornografia com a font d'aprenentatge front el 7% de les noies

Les noies aprenen sobre sexualitat a través de les persones (família, institut, amistats)

Els nois n'aprenen virtualment (internet i pornografia)

El 77,3% dels nois i el 41,2% de les noies ha consumit pornografia

Assetjaments

↑ Assetjaments

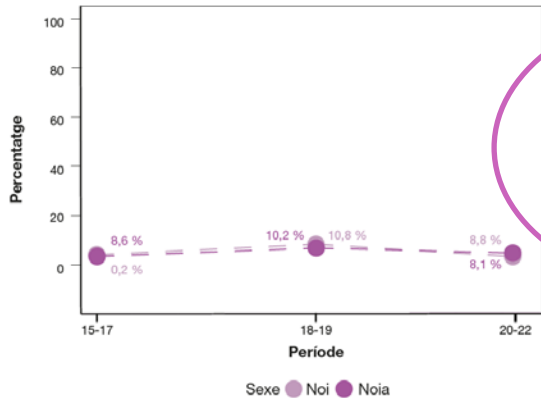
Immigració
1a generació

Diputació
Barcelona

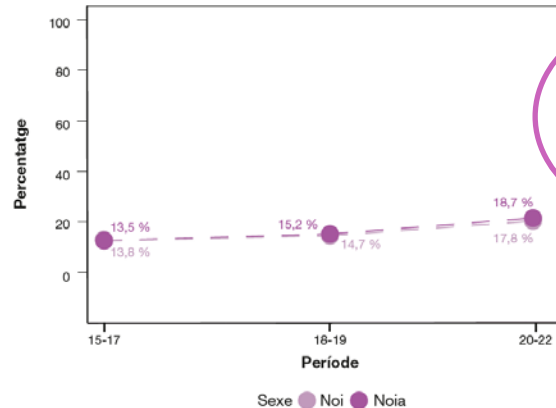
Àrea d'Igualtat
i Sostenibilitat Social

Victima d'assetjament escolar

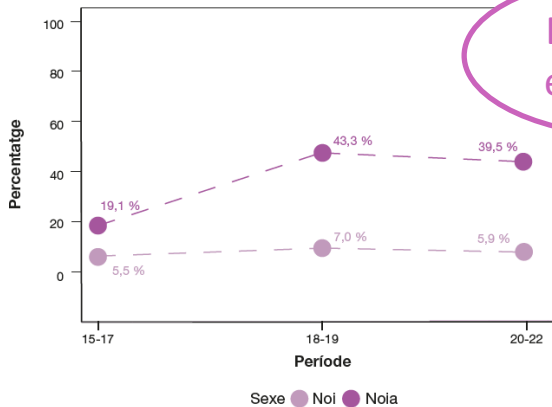
Es manté estable en el 8,5% i sense diferències entre sexes

Maltractament físic

Lleuger increment en el temps

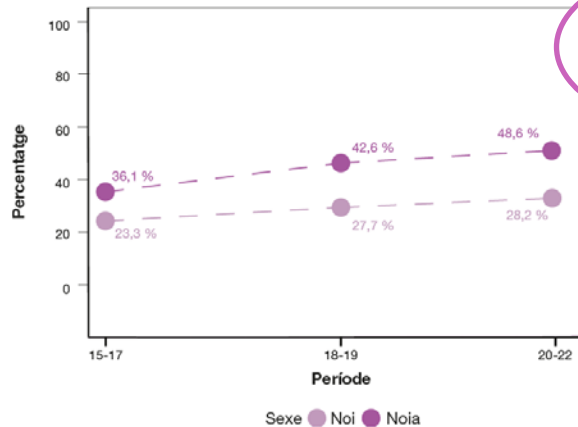
Victima d'assetjament sexual

Diferències entre sexes

A les xarxes socials, el 17% n'ha estat víctima

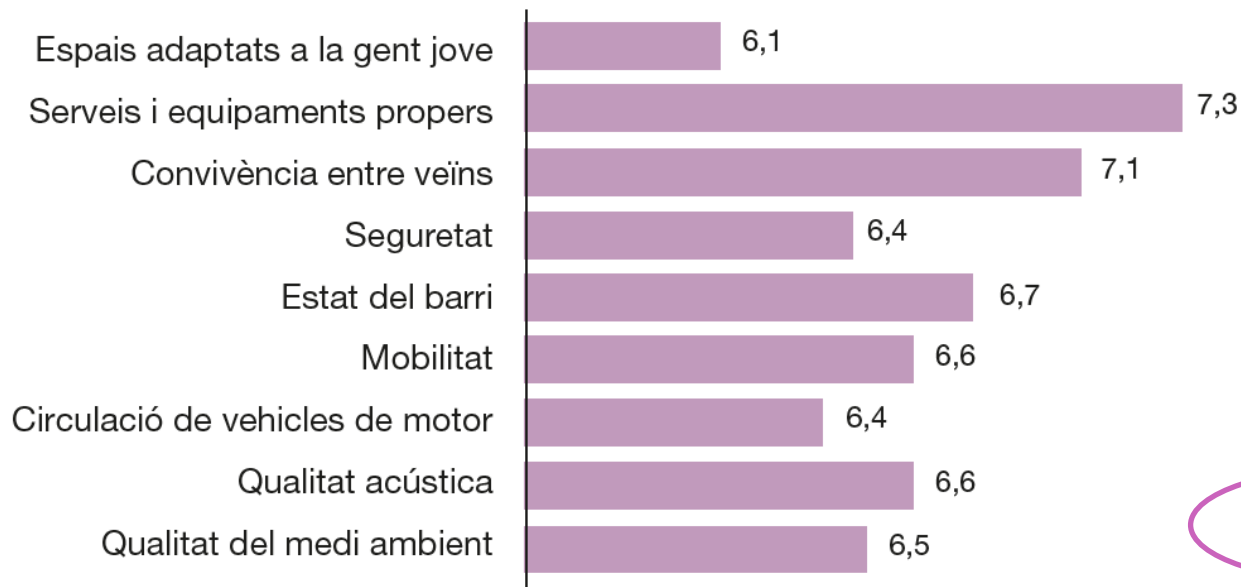
Maltractament psicològic

S'ha disparat en les noies, fins al 48,6%

A les xarxes socials, el 16,5% n'ha estat víctima

Percepció de l'entorn

Puntuacions
estables en el
temps i sense
variacions
significatives
entre nois i noies

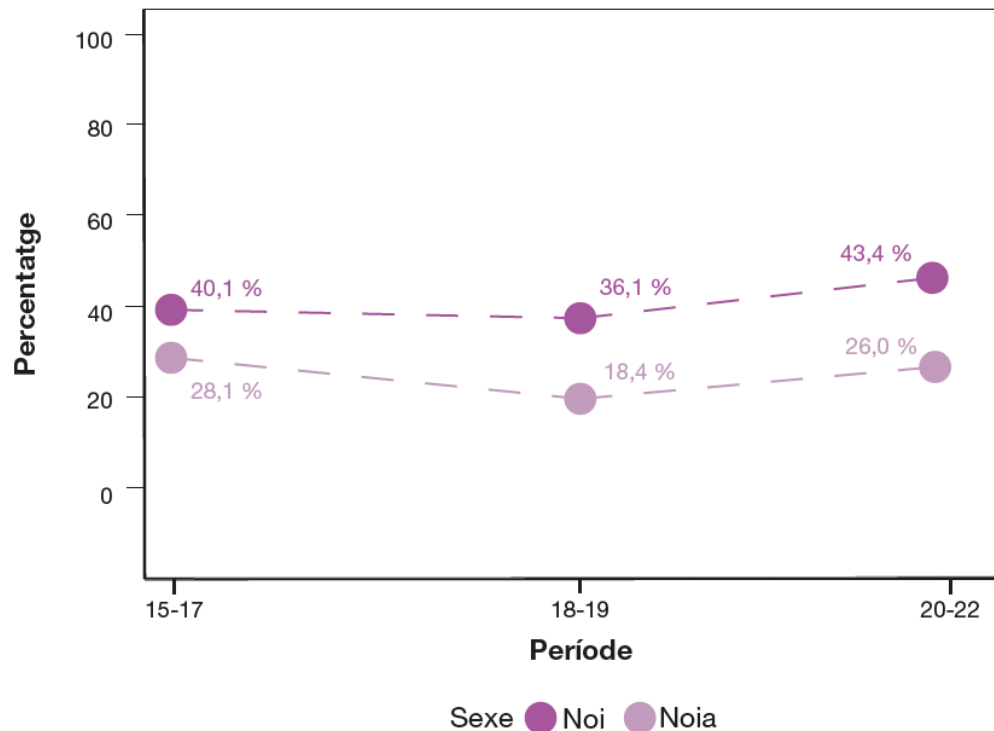
↑ Valoracions

↑ NSE

Interès per rebre informació

Cap, ja està prou informat/ada

Descens en l'interès
per rebre informació
sobre temes
relacionats amb la salut

Les noies
mostren
més
interès

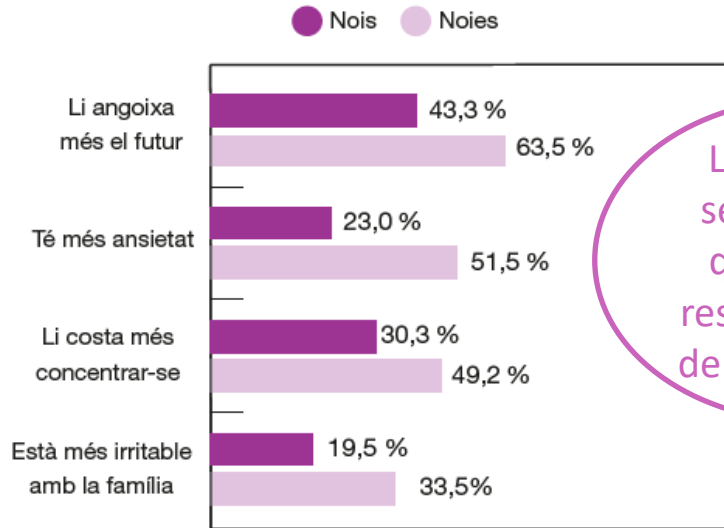
↑ Interès

↑ NSE

Impacte anímic per la COVID-19

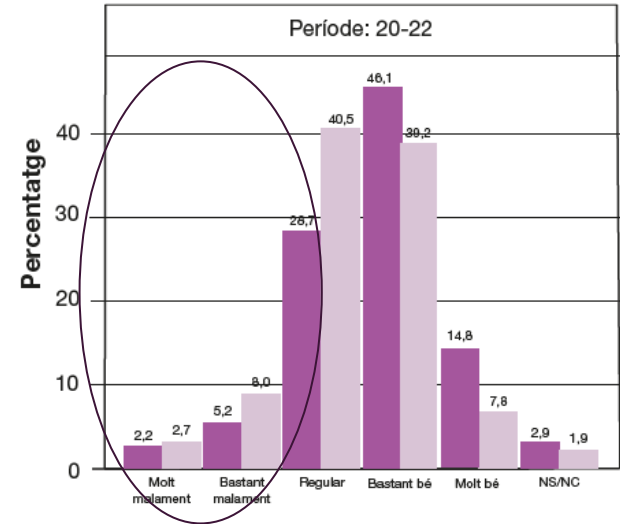
Com se sent ara en comparació amb abans de la pandèmia?

Les noies se senten pitjor que els nois respecte abans de la pandèmia

↑ Adaptació als canvis pandèmics

↑ NSE i autòctons

Com s'ha adaptat als canvis que ha implicat la pandèmia?

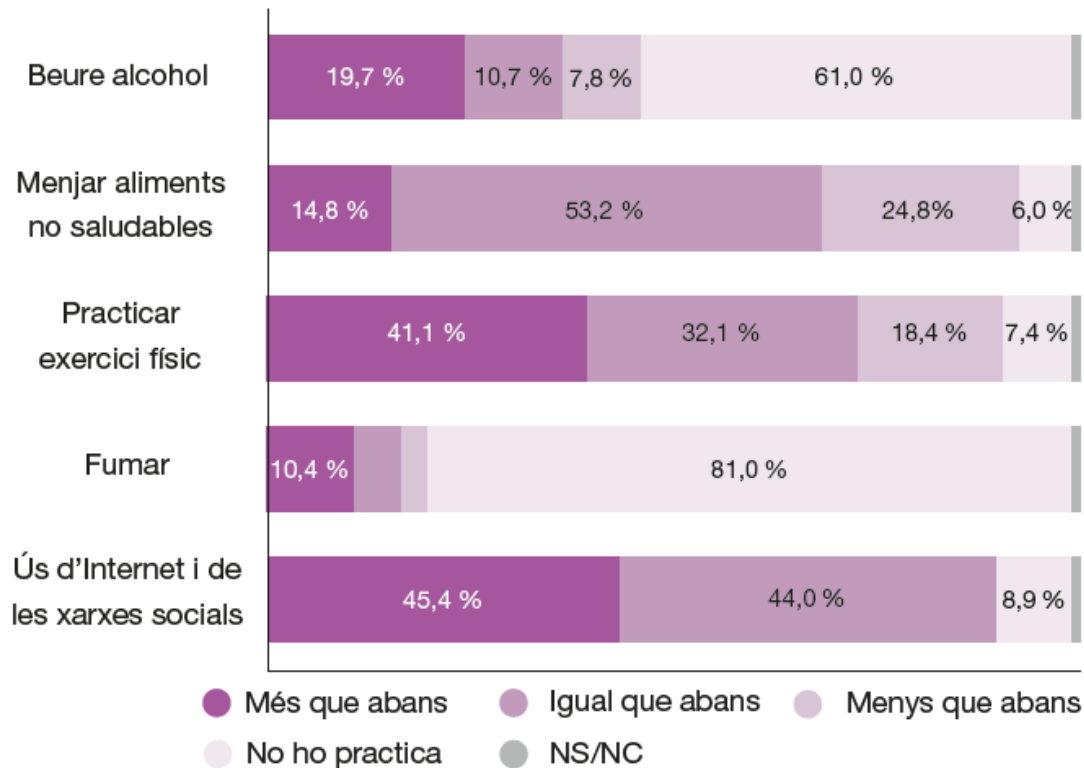
● Noi ● Noia

El 51,2% de les noies s'han adaptat malament o regular als canvis generats per la pandèmia

Canvis en la intensitat d'hàbits per la COVID-19

Sobre els següents hàbits...

Respecte a abans de la pandèmia, s'han intensificat sobretot l'ús d'internet i les xarxes socials, i la pràctica d'exercici físic, entre qui ja en practicava o consumia

Covid persistent

Curs 2021-2022

Un cop superada la malaltia, tens ara algun símptoma o complicació que segueix (més dificultat per respirar, per fer esforços, per concentrar-te,...)

No

Sí. Si ho consideres, indica'ns quins:

4.536 alumnes
enquestats

El 31,8% (1.443) van passar
la COVID-19 (confirmat
amb test)

El 13,4% (194) tenien
alguna complicació o
síntoma

Cansament; dificultat
per concentrar-se, per
fer un esforç, per
respirar; pèrdua de
gust; tos; defenses
baixes...

Satisfacció amb el cos

El 28,7% de les noies estan insatisfetes, vs. el 3,8% dels nois.

Idees suïcides

El 23,3% d'adolescents ha pensat alguna vegada en morir-se o adormir-se i no tornar a despertar-se. L'11,9% hi pensa amb freqüència.

Resultats del primer trimestre escolar

El 54,6% de les noies estan interessades, vs el 24,3% dels nois.

10-15% dels adolescents en tenen algun símptoma o complicació passats 3 mesos de la malaltia

Interès en rebre informació sobre benestar emocional

Covid persistent segons consens Institut de Salut Carlos III

- Acceleració de tendències a causa del context pandèmic, sobretot en malestar emocional
- Reducció general i contínua del consum de drogues
- Estabilització de pràctiques esportives i augment de l'oci basat en pantalles
- Estabilització dels indicadors de sexualitat, amb reducció de la percepció del risc sobre el no ús del preservatiu
- Persistència de les diferències/desigualtats segons sexe/gènere (augmentades en l' estat anímic) i segons eixos socioeconòmics
- Esgotament de l'interès informatiu en molts temes
- Tendència positiva en l'estat anímic en l'actual curs escolar

Per a sol·licitar l'enquesta

**Catàleg de serveis
2021-2023**

<https://catalegdeserveis-cercador.diba.cat/fitxa?id=23076>

Per a més informació

Salut pública

<https://www.diba.cat/web/salutpublica/enquestes-de-salut>

A tot l'**alumnat** que ha completat l'enquesta

Als i les responsables **docents**

Al **personal tècnic municipal** que ha fet possible la logística

Als **càrrecs electes** que han decidit implantar el recurs en el seu municipi

Servei d'Estadística
Universitat Autònoma de Barcelona

Moltes gràcies

Gerència de Serveis de Salut Pública i Consum

**Diputació
Barcelona**

**Àrea d'Igualtat
i Sostenibilitat Social**

Servei de Salut Pública
Secció d'Informació i Anàlisi en Salut Pública
Telèfon: 934 022 145
ssp.infoanalisi@diba.cat
www.diba.cat/salutpublica